



Datum

12 maart 2024

Kenmerk

BBPZ/MvR/RBos/24-014

Aan

Tweede Kamer der Staten-Generaal
t.a.v. de vaste Kamercommissie EZK, cc BiZa

Onderwerp

Commissiedebat Klimaat & Energie

Geachte Kamerleden,

Op 14 maart is het Commissiedebat Klimaat en Energie. Graag willen we oproepen om een drietal onderwerpen te behandelen die voor corporaties cruciaal zijn voor verduurzaming van hun woningen, namelijk netcongestie, warmtenetten en saldering.

Netcongestie

De verduurzaming van de sociale woningvoorraad staat door het gebrek aan stroomaansluitingen nu al onder druk. In de Nationale Prestatieafspraken (NPA) hebben Rijk, VNG, Aedes en de Woonbond afgesproken dat corporaties tot en met 2030, 450.000 corporatiewoningen van het aardgas afhaken. Bij woningen met label D of beter waar de cv-ketel moet worden vervangen, de cv-ketel in principe te vervangen door een duurzamer alternatief, zoals een (hybride) warmtepomp. Dit geldt al per 2023, drie jaar voor de verplichting voor de rest van Nederland. Woningcorporaties voeren deze werkzaamheden vaak complexmatig uit, waardoor er lokaal (veel) extra netcapaciteit nodig is.

In de Kamerbrief 'nieuwe maatregelen netcongestie' van 18 oktober 2023 staat aangegeven dat kleinverbruikers (woningen) pas in 2026 worden geraakt, maar er zijn inmiddels legio voorbeelden van projecten die nu al vertraging oplopen of niet door kunnen gaan. In Apeldoorn staan 124 warmtepompen klaar voor gebruik, maar moet er noodgedwongen tot 2025 worden verwarmd op gas. In diezelfde gemeente loopt ook een groot warmtenet forse vertraging op, omdat er een grootverbruikaansluiting nodig is en die pas in 2029 kan worden behandeld. Hoe langer hiermee gewacht wordt, hoe groter de kans dat voor individuele oplossingen wordt gekozen die in totaal meer druk op het net gaan leggen. Woningcorporaties weten zo niet meer waar ze aan toe zijn en worden belemmerd in het maken van duurzaamheidskeuzes.

Ook meerdere nieuwbouwprojecten komen nu niet van de grond doordat er onvoldoende zicht is op voldoende netcapaciteit. Almere heeft plannen voor de bouw van 75.000 broodnodige woningen, maar loopt nu al tegen grenzen. Zo is er één onderstation waar nu al geen ruimte is en is er op twee andere

onderstations nog maar ruimte voor 6.200 woningen tot 2030. En in Zutphen kunnen meer dan 90 vervangende nieuwbouwwoningen niet tijdig worden opgeleverd aan huurders, omdat nutsbedrijven afspraken niet nakomen, onbereikbaar zijn en het net pas over 1,5 jaar kunnen verzwaren, terwijl bewoners al naar tijdelijke woningen zijn verhuisd.

Het is voor al die mensen die al lange tijd wachten op een woning onverteerbaar dat in tijden van zulke schaarste woningen niet gebouwd worden of leeg blijven staan. In de Nationale Prestatieafspraken is ook afgesproken om tot 2030 250.000 huurwoningen en 50.000 middenhuurwoningen te bouwen. Zorg dat corporaties hier ook toe in staat worden gesteld. En dat belemmeringen in de uitvoering, zoals netcongestie, niet tot verdere vertraging leiden.

We roepen u dan ook op om:

- Snel te zorgen voor meer capaciteit bij netbeheerders en hiervoor voldoende middelen ter beschikking te stellen;
- Te zorgen voor een maatschappelijke prioritering die duidelijkheid biedt aan corporaties;
- Het ruimtelijk instrumentarium maximaal in te zetten en de uitvoeringstermijnen te verkorten;
- Te kijken naar onconventionele oplossingen, zoals het af laten schakelen van 'slimme' warmtepompen tijdens piekmomenten in de elektriciteitsvraag.

Warmtenetten

Door de hierboven beschreven problematiek van netcongestie staat de opgave om 450.000 woningen aardgasvrij te maken onder druk. Warmtenetten kunnen juist een grote bijdrage leveren aan het wel halen van deze opgave en om de druk op het elektriciteitsnet (in de toekomst) te verminderen. Maatschappelijk gezien zijn warmtenetten daarom zeer wenselijk. Echter zien we dat dit niet altijd leidt tot een goed aanbod voor afnemers. De totale kosten voor bewoners zijn hoger dan bij aardgas of de verdeling tussen vast en variabel is ongunstig waardoor mensen geen sturing hebben op hun energierekening. Dat leidt ertoe dat corporaties geen goed verhaal hebben richting hun huurders en datzelfde geldt voor gemeenten richting al haar inwoners. Dit remt de ontwikkeling van warmtenetten.

Corporaties en andere partijen kunnen dit niet oplossen zonder de hulp van het Rijk. Uw Kamer nam afgelopen week een motie van de leden Postma en Erkens (Kamerstuk 32813, nr.1359) aan voor onderzoek naar een betaalbaar aanbod voor mensen op een warmtenet en de mogelijkheid van een maximumtarief. Aedes is daar zeer blij mee. Daarnaast is er wetgeving in ontwikkeling, de WCW en WGIW, die op de langere termijn kunnen gaan helpen.

Echter ook op korte termijn moeten we kijken hoe we een goed aanbod kunnen doen aan mensen. We kunnen niet wachten op deze kaders als we mensen nu zekerheid willen bieden. Daar hebben we u voor nodig. Garandeer als Rijk dat deze mensen met de laagste inkomens niet de kosten van de transitie gaan betalen, maar dat een verduurzaamde woning ook een betaalbare energierekening betekent. We denken graag mee hoe dat kan, bijvoorbeeld via bestaand instrumentarium als de Warmtenetinvesteringssubsidie (WIS) en via communicatie. Ook roepen we op tot een zo spoedige mogelijke behandeling van genoemde wetgeving. Dit hebben we nodig om mensen zekerheid te kunnen bieden en te voorkomen dat de warmtetransitie (verder) stilvalt.

Saldering

Voor de afbouw van de salderingsregeling bleek geen meerderheid in de Eerste Kamer. In een coalitie met Vereniging Eigen Huis, de Consumentenbond, de Woonbond en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten deden wij een oproep om niet zomaar de tarifiering aan de markt over te laten, en de sociale huursector te ondersteunen om de uitrol van zonnepanelen niet te laten stagneren.

Verhuurders hebben zekerheid nodig over de kosten van panelen om het vertrouwen van huurders te krijgen om installaties te plaatsen. Die zekerheid werd nu nog onvoldoende geboden. De minister geeft aan te willen kijken wat mogelijk is, maar gaf nog geen toezeggingen. Daarom konden wij het voorstel (nog) niet steunen. We kijken er naar uit om spoedig met de minister van EZK in overleg te treden over een afbouw, waarbij wel zekerheden worden geboden en waarbij de huursector ondersteund wordt om de achterstand op de koopsector te verkleinen.

Voor vragen over bovenstaande kunt u contact opnemen met Richard Bos via r.bos@aedes.nl of op telefoonnummer 06 51 92 60 72.

Met vriendelijke groet,
Aedes vereniging van woningcorporaties

Martin van Rijn
voorzitter